

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer

KOM(2010) 636 endelig

(2011/C 376/15)

Ordfører: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Kommissionen besluttede den 13. januar 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer

KOM(2010) 636 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som vedtog sin udtalelse den 31. august 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 474. plenarforsamling den 21.-22. september 2011, mødet den 21. september, følgende udtalelse med 151 stemmer for, ingen imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU hilser den europæiske handicapstrategi 2010-2020 (handicapstrategien) velkommen som et politisk redskab til aktiv gennemførelse af FN-konventionen om handicappedes rettigheder (FN-konventionen) og de forpligtelser, der følger af indgåelsen af FN-konventionen. Med strategien godkender EU formelt FN-konventionen og anerkender dens juridisk bindende karakter. EØSU opfordrer EU til at tage det næste og lige så vigtige skridt bestående i at ratificere den valgfrie protokol og sikre, at eksisterende og fremtidig afledt ret overholder FN-konventionen. FN-konventionen fastlægger efter EØSU's opfattelse en klar ramme for, at handicappede – når de er garanteret deltagelse og inddragelse – selv kan få indflydelse på, om de realiserer deres potentiale.

1.2 EØSU foreslår, at gennemførelsen af handicapstrategien kædes sammen med gennemførelsen af Europa 2020-strategien. Medlemsstaterne bør fastlægge særlige mål for handicappede i deres nationale reformprogrammer for at måle fattigdommen, beskæftigelsesfrekvensen og uddannelsen.

1.3 EØSU bifalder Kommissionens forslag om et ligebehandlingsdirektiv⁽¹⁾ på grundlag af EUF-traktatens artikel 19⁽²⁾. Forudsat at artiklerne om anerkendelse af handicap ændres, så

de overholder FN-konventionen, opfordrer udvalget medlemsstaterne og Europa-Parlamentet til at vedtage en klar og tilpasset EU-lovgivning, der udvider beskyttelsen af handicappedes rettigheder til andre områder end beskæftigelse.

1.4 EØSU fremhæver merværdien af at høre og aktivt inddrage handicaporganisationer i udviklingen og gennemførelsen af lovgivning og politikker i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, i FN-konventionen og artikel 11 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU). Arbejdsmarkedets parter kan også spille en vigtig rolle og bør i højere grad medtage hensyn til handicappede i deres forhandlinger. EØSU henstiller, at rammeaftalen om det rummelige arbejdsmarked, vedtaget af arbejdsmarkedets parter i EU den 25. marts 2010, implementeres, og at medlemsstaterne indfører særlige finansieringsforanstaltninger for at fremme overenskomstforhandlinger om handicapsspørgsmål. Det gør opmærksom på, at beskæftigelsespolitikker for handicappede må fokusere på hele beskæftigelsesforløbet (»lifestreaming«), og især på livslang læring, ansættelse, kontinuitet i beskæftigelsen og genindtræden, og her anvende statsstøtlovgivningen konstruktivt. Det bifalder og tilskynder til fælles aktioner mellem fagforbund og sammenslutninger, såsom den fælles konference mellem EFS og Det Europæiske Handicapforum.

1.5 EØSU mener, at vejen til et Europa uden barrierer er vedtagelse af en europæisk lov om tilgængelighed, dvs. klar og tilpasset bindende lovgivning, der sikrer handicappedes ret til fri bevægelighed og adgang til varer, tjenester og bebyggede områder. Både på EU og nationalt plan bør der fastlægges passende og effektive håndhævelses- og overvågningsmekanismer.

⁽¹⁾ KOM(2008) 426 endelig.

⁽²⁾ TEUF: traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Artikel 19, stk. 1: »Med forbehold af traktaternes øvrige bestemmelser og inden for rammerne af de beføjelser, som traktaterne tillægger Unionen, kan Rådet, der træffer afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure og efter Europa-Parlamentets godkendelse, træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering«.

1.6 Systematisk indarbejdelse af tilgængelighedsspørgsmål i EU's politikker (mainstreaming) vil påvirke EU's konkurrenceevne og økonomiske genopretning i positiv retning, da der vil blive skabt nye markeder for hjælpemidler og -tjenester og nye arbejdspladser. EØSU hilser handicapstrategiens forslag om, at det inden 2015 skal være muligt for handicappede fuldt ud at benytte den offentlige sektors websteder og websteder, der tilbyder grundlæggende tjenester til borgerne, velkommen.

1.7 Efter EØSU's opfattelse vil et europæisk mobilitetskort på konkret og effektiv vis kunne fremme den fri bevægelighed for handicappede, idet de vil få adgang til tjenester i hele EU. Gennemførelsen af handicapstrategien bør føre til, at der indføres et europæisk mobilitetskort, der kan anvendes i alle medlemsstater.

1.8 EØSU henstiller, at den menneskelige værdighed og lighed respekteres ved udarbejdelsen af EU-politikker. Overalt i samfundet, herunder i familien, må der skabes større forståelse for handicappede og for, at deres rettigheder og værdighed skal respekteres, for at komme stereotype forestillinger om handicappede til livs på arbejdsmarkedet, i uddannelsesinstitutioner og andre steder. EØSU tror på merværdien af EU-tiltag, når det gælder om at fjerne forskellene i handicappedes situation i medlemsstaterne, og opfordrer i den forbindelse alle medier til at fremme kendskabet til handicappedes evner og det bidrag, de yder. EØSU anbefaler opstilling af handicaprelaterede indikatorer for at indsamle ensartede data inden for alle livets områder og holde øje med antallet af handicappede for at nå Europa 2020-målene om at nedbringe antallet af unge, der forlader skolen tidligt, fattigdommen og arbejdsløsheden.

1.9 EØSU mener, at der er behov for et europæisk handicapudvalg til at sikre en struktureret styring af handicapstrategien og en stærkere og mere effektiv mekanisme til at koordinere og overvåge konventionens gennemførelse på EU-niveau og i medlemsstaterne i overensstemmelse med FN-konventionens artikel 33, stk. 1. Også EØSU vil løbende evaluere og vurdere gennemførelsen.

1.10 EØSU finder det kritisabelt, at finanskrisen har haft negative virkninger for handicappedes dagligdag og deres muligheder for at gøre brug af deres rettigheder. Det insisterer på, at der må være støtte til handicappede i krisetider og advarer mod eventuelle nedskæringer i de sociale udgifter som følge af de økonomiske stramninger. EU's strukturfonde og øvrige finansielle instrumenter bør bruges til dette formål og til at finansiere gennemførelsen af handicapstrategien og FN-konventionen. Bl.a. i relation til strukturfondene er der brug for yderligere mekanismer, såsom direkte bevilling af midler (øremærkning) til aktioner målrettet handicappede og andre sårbare grupper. Den fremtidige samhørighedspolitik må være i overensstemmelse med FN-konventionen. Artikel 16 i den gældende forordning må gennemføres effektivt.

1.11 EØSU slår fast, at menneskerettighederne og grundlæggende rettigheder gælder fuldt ud og på lige vilkår for alle, herunder for personer med psykosociale handicap, personer

med behov for mere intensiv støtte og handicappede børn og kvinder. Udvalget anerkender og arbejder for retten til et selvstændigt liv og understreger behovet for støtte i overgangen fra institutionel pleje til pleje i nærmiljøet.

1.12 EØSU foreslår, at handicapstrategiens og FN-konventionens juridiske status anerkendes inden for rammerne af den fremtidige flerårige finansielle ramme (FFR) 2014-2020, og at der bevilges midler til mainstreaming og gennemførelse af strategien. FFR må støtte de overordnede mål om fremme af grundlæggende rettigheder og integration af handicappede og bør bruges til at fremme ikke-forskelsbehandling og tilgængelighed.

2. Indledning

2.1 Meddelelsen, der blev vedtaget af Kommissionen i november 2010, er for handicappede et politikinstrument af grundlæggende betydning. Den europæiske handicapstrategi (handicapstrategien) udpeger otte hovedområder: tilgængelighed, deltagelse, ligebehandling, beskæftigelse, uddannelse, social sikring, sundhed og foranstaltninger udadtil. For hvert område er der planer om aktioner i perioden 2010-2015, hvorefter der vil blive udarbejdet nye initiativer, og strategien vil blive revideret. Sigtet med handicapstrategien er at fremme gennemførelsen af FN-konventionen om handicappedes rettigheder (FN-konventionen) og fastlægge mekanismer for gennemførelse af FN-konventionen i EU's politikker og i EU's institutioner. I strategien specificeres endvidere den støtte, der er nødvendig til finansiering, forskning, kampagner, statistikker og indsamling af data. Meddelelsen ledsages af to vigtige dokumenter: en oversigt over de konkrete aktioner, der er planlagt i 2010-2015 ⁽³⁾, og et arbejdsrapport ⁽⁴⁾ indeholdende en redegørelse for strategien i lyset af FN-konventionen.

2.2 EØSU opfordrer til, at FN-konventionen i praksis gennemføres ved revision og udvikling af EU-lovgivningen.

2.3 Efter EØSU's opfattelse bør det paradigmeskifte fra en medicinsk tilgang til en tilgang baseret på menneskerettigheder, der introduceres med FN-konventionen, afspejles i EU's politikker, og EØSU forpligter sig til at behandle handicapsspørgsmål med udgangspunkt i den sociale model.

2.4 EØSU anbefaler, at EU tilslutter sig udsagnet i FN-konventionen om, at handicappede omfatter personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hæmme dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ SEK(2010) 1324 endelig.

⁽⁴⁾ SEK(2010) 1323 endelig.

⁽⁵⁾ FN-konventionens artikel 1: <http://www.un.org/disabilities/default.asp?id=261>.

2.5 EØSU er fuldt overbevist om, at hvert eneste menneske har ret til et liv, og understreger, at denne ret gælder handicappede lige så vel som andre.

2.6 EØSU fordømmer de svære forhold for handicappede, som udsættes for flere former for forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politisk eller anden anskuelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, alder, seksuel orientering eller af anden årsag.

2.7 EØSU tager til efterretning, at handicappede udgør omkring 16 % af befolkningen i EU svarende til 80 mio. mennesker. De udgør også 1/6 af den erhvervsaktive befolkning i EU, og for 75 % af dem – personer, der kan have behov for intensiv støtte – er der ingen adgang til beskæftigelse. 38 % af de handicappede mellem 16 og 34 år tjener 36 % mindre end ikke-handicappede⁽⁶⁾.

2.8 Som det allerede har givet udtryk for i tidligere udtalelser⁽⁷⁾, er EØSU fast besluttet på at fremme ligebehandlingen og integrationen af handicappede såvel i forbindelse med gennemførelsen af handicapstrategien og FN-konventionen som i EU's eksterne aktioner.

2.9 Sandsynligheden for, at handicappede får en videregående uddannelse, er to gange mindre end for andre grupper, og EØSU efterlyser derfor foranstaltninger, der effektivt modvirker, at de unge forlader skolen for tidligt.

2.10 EØSU henstiller, at Rådets direktiv 2000/78/EF om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv revideres, således at det kommer til at stemme overens med FN-konventionen. Rent faktisk er det ifølge FN-konventionen at betragte som en form for forskelsbehandling, hvis der ikke i rimeligt omfang foretages tilpasninger i forbindelse med anvendelsen og gennemførelsen af direktivet. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at sikre en korrekt gennemførelse af direktivet og Kommissionen til at foretage en passende overvågning af dets anvendelse.

2.11 EØSU støtter brugen af strukturfondene til at få sat gang i den økonomiske genopretning og skabe social samhørighed⁽⁸⁾. I en fremtidig forordning bør ikke-forskelsbehandling og tilgængelighed fortsat være horisontale principper, og merværdien af deltagelse fra handicaporganisationer på alle stadier i processen (udformning, gennemførelse, forvaltning, evaluering og overvågning) bør anerkendes. Bestemmelserne om ikke-forskelsbehandling og tilgængelighed må skærpes og gøres til krav i forordningen. Artikel 16 i den gældende forordning må skærpes, og Kommissionen og medlemsstaterne må sørge for, at den gennemføres og håndhæves.

2.12 Der må også ses nærmere på passende mekanismer for finansiel støtte⁽⁹⁾, herunder direkte bevilling af midler (øremærkning) til foranstaltninger rettet mod handicappede⁽¹⁰⁾ og andre sårbare grupper med det formål at koncentrere samhørighedspolitikken om relevante prioriteter⁽¹¹⁾. EØSU har allerede foreslået, at midlerne bruges til specifikke mål for den sociale integration⁽¹²⁾. For at sikre at der er den støtte, der er nødvendig til implementering af principperne i FN-konventionen og handicapstrategien, bør social integration af handicappede desuden inkluderes som en specifik udgiftskategori.

2.13 EØSU slår fast, at alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder gælder fuldt ud for handicappede børn på lige fod med alle andre, og minder om Konventionen om barnets rettigheder og de deraf følgende forpligtelser.

2.14 EØSU anbefaler et skift fra institutionel pleje til pleje i nærmiljøet for at respektere handicappedes ret til at leve et selvstændigt liv. EU-midler bør ikke gå til at bygge eller renovere institutioner, men i stedet til at finansiere overgangen fra institutionel pleje til pleje i nærmiljøet, herunder omdannelse af institutioner til lokalt baserede tjenester. Det betoner behovet for at fremme en rimelig levestandard og aktiv aldring.

3. Evaluering af den europæiske handicapstrategi 2010-2020

3.1 EØSU mener, at handicapstrategien til dels afspejler målsætningerne i FN-konventionen, og at de områder, handicapstrategien fokuserer på, er relevante og bør styrkes i lyset af FN-konventionen.

3.2 EØSU beklager, at ligestilling mellem kønnene ikke er et gennemgående tema i handicapstrategien. Det opfordrer til, at handicaprelaterede data opsplittes på køn, og at kønsopdelte statistikker også angiver data om handicappede kvinder. EØSU foreslår, at budgetteringen af EU's finansielle instrumenter i relation til handicapspørgsmål foretages ud fra et ligestillingsperspektiv. Der bør være garanti for mainstreaming af ligestillingsaspektet ved gennemførelsen af handicapstrategien.

3.3 EØSU glæder sig over, at der med handicapstrategien søges gjort noget ved manglen på handicaprelaterede data, og opfordrer til, at der udvikles indikatorer, der kan måle beskæftigelsesfrekvensen og fattigdommen blandt handicappede og deres adgang til uddannelse.

3.4 Udvalget erkender, at forebyggelse er vigtig, sådan som det fremgår af handicapstrategiens afsnit om sundhed, men bemærker, at det ville være bedre, hvis handicapstrategien fokuserede på at stadfæste handicappedes rettigheder i stedet for at blande dem sammen med forebyggelse.

⁽⁹⁾ Idem.

⁽¹⁰⁾ KOM(2010) 636 endelig.

⁽¹¹⁾ EUT C 234, 22.9.2005, s. 27-31; EUT C 162, 25.6.2008, s. 92-95; EUT C 354, 28.12.2010, s. 8-15; KOM(2010) 636 endelig.

⁽¹²⁾ EUT C 120, 16.5.2008, s. 73-81, pkt. 4.5.2.

⁽⁶⁾ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/staistics/themes>

⁽⁷⁾ EUT C 354, 28.12.2010, s. 8-15.

⁽⁸⁾ EUT C 132, 3.5.2011, s. 8-14.

3.5 EØSU hilser handicapstrategiens store fokus på tilgængelighed og de positive virkninger for samfundet (f.eks. for ældre og bevægelseshæmmede) velkommen. Tilgængelige forretninger har flere kunder (15 % af forbrugerne). Nye produkter skaber nye markeder og er en kilde til bæredygtig økonomisk vækst⁽¹³⁾. EØSU minder om resolutionen fra Rådet for Den Europæiske Union, hvori det hedder: »adgang er intet mindre end hjørnестenen i et samfund med plads til alle, som bygger på ikke-forskelsbehandling«⁽¹⁴⁾.

3.6 EØSU er tilhænger af, at strukturfondene anvendes til at yde tilstrækkelig finansiel støtte til handicapstrategien. Især mener det, at der kunne gøres mere effektiv brug af Den Europæiske Socialfond (ESF) til at fremme integrationen på arbejdsmarkedet og af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) til at sikre udstrakt grad af tilgængelighed i Europa.

3.7 EØSU mener, at handicapstrategien i højere grad bør gøre det muligt for handicappede at leve selvstændigt ved hjælp af pleje i nærmiljøet og færre institutionsanbringelser. EU-midler bør anvendes til at fremme pleje i nærmiljøet og sikre, at denne pleje er af en passende kvalitet.

3.8 EØSU understreger⁽¹⁵⁾, at aktiv integration må omfatte integration på arbejdsmarkedet og sikre et tilstrækkeligt indkomstniveau samt adgang til sociale kvalitetsydelser og give sig udslag i bedre levevilkår også for dem, som kun har ringe chancer for at finde arbejde⁽¹⁵⁾.

3.9 Ifølge EØSU bør EU som verdens største giver af bistand til tredjelande foregå med et godt eksempel og arbejde for, at handicapsspørgsmål integreres i det samarbejde, det deltager i.

3.10 EØSU arbejder for et inklusivt indre marked og opfordrer til, at det gøres obligatorisk at medtage sociale hensyn i offentlige indkøbsprocedurer, særligt for at øge tilgængeligheden gennem vedtagelse af en ambitiøs og juridisk bindende europæisk lov om tilgængelighed og for at fremme beskæftigelse, ikke-forskelsbehandling og sociale kvalitetstjenester. Det hilser det 473. europæiske standardiseringsmandat⁽¹⁶⁾ velkommen og efterlyser obligatoriske standarder for tilgængelighed til støtte for lovgivningen om offentlige indkøb, hvor den amerikanske lov om tilgængelighed⁽¹⁷⁾ kan danne forbillede. EØSU anerkender betydningen af dialog mellem institutioner, industri og civilsamfundet ved fastlæggelsen af disse standarder⁽¹⁸⁾. Men

som en konsekvens af at de gode resultater af denne tilgang i praksis har været begrænsede, er der fremover behov for en juridisk bindende og mere struktureret mekanisme.

3.11 EØSU opfordrer Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd og Regionsudvalget til at være ambitiøse, når det gælder beskyttelsen af handicappedes rettigheder, og til at sikre en korrekt gennemførelse af FN-konventionen i Den Europæiske Union.

4. Gennemførelse og styring

4.1 EØSU efterlyser en struktureret styring af handicapstrategien gennem et europæisk handicapudvalg, der helt konkret kan styrke den eksisterende gruppe på højt niveau vedrørende handicapsspørgsmål og have en koordinerende funktion i forbindelse med gennemførelsen og overvågningen af konventionen i overensstemmelse med artikel 33, stk.1, i FN-konventionen.

4.2 EØSU mener, at der er behov for nationale handicapudvalg til at sikre koordineringen mellem handicapstrategien og FN-konventionen på nationalt plan. De nationale udvalg bør sørge for, at handicaporganisationer inddrages i koordineringsarbejdet, og samarbejde med de nationale kontaktpunkter og relevante europæiske aktører.

4.3 Efter EØSU's opfattelse bør det europæiske handicapudvalg sammensættes på en måde, der garanterer deltagelse af repræsentanter for handicappede og høring af EØSU, andre relevante interessenter og handicaporganisationer.

4.4 EØSU lover at stille sig i spidsen for arbejdet med at fremme FN-konventionen som den første internationale menneskerettighedstraktat, der er ratificeret af EU. Det arbejder for den interne gennemførelse af handicapstrategien og FN-konventionen. Derudover vil det skabe opmærksomhed om disse spørgsmål ved at tilrettelægge arrangementer, såsom en konference på højt niveau i samarbejde med de øvrige EU-institutioner og repræsentative handicaporganisationer.

4.5 EØSU henstiller, at der tages passende hensyn til FN-konventionens artikel 33, stk. 1, og 33, stk. 2, som bør gennemføres hurtigst muligt og i samarbejde med repræsentative handicaporganisationer. EØSU understreger, at det er vigtigt, at Kommissionens generalsekretær bliver direkte ansvarlig for kontaktpunktet, og at overvågningsfunktionen sikres fuld uafhængighed og pluralisme.

4.6 EØSU henleder opmærksomheden på forpligtelsen til at inddrage handicappede og deres repræsentative organisationer i gennemførelsen og overvågningen af FN-konventionen, herunder handicapstrategien, i overensstemmelse med artikel 33, stk. 3, i FN-konventionen og artikel 11 i TEU.

⁽¹³⁾ EUT C 354, 28.12.2010, s. 8-15.

⁽¹⁴⁾ Rådets resolution (2008/C 75/01).

⁽¹⁵⁾ EUROFOUND.

⁽¹⁶⁾ M/473 – Standardiseringsmandat til CEN, CENELEC og ETSI om at inkludere »Design for alle« i relevante standardiseringsinitiativer.

⁽¹⁷⁾ EUT C 354, 28.12.2010, s. 8-15. Den amerikanske Disability Act (ADA) er en lovramme, der forbyder forskelsbehandling af handicappede på arbejdsmarkedet, i forbindelse med transport, offentlige boliger, kommunikation og offentlige aktiviteter. ADA fastlægger også krav til formidlingstjenester inden for telekommunikation.

⁽¹⁸⁾ Se de standarder, der allerede er gennemført i henhold til mandat 376 og 420, og følgende links:
<http://cms.horus.be/files/99909/MediaArchive/M420%20Mandate%20Access%20Built%20Environment.pdf>.

4.7 EØSU mener, at det er vigtigt at overvåge gennemførelsen af de nationale aktioner under handicapstrategien, der skal være fuldført inden 2015, ved at sørge for, at medlemsstaterne indsender statusrapporter. Kommissionen bør også aflægge beretning om resultaterne på EU-niveau. Handicapstrategiens gennemførelse bør kædes sammen med gennemførelse af Europa 2020-strategien. Medlemsstaterne bør fastlægge særlige mål for handicappede i deres nationale reformprogrammer for at måle fattigdommen, beskæftigelsesfrekvensen og uddannelsen.

4.8 Kommissionens fremtidige finansieringsprogrammer, som skal erstatte PROGRESS, bør støtte inddragelsen af handicaporganisationer, der repræsenterer såvel handicappede generelt som specifikke handicap. Dette vil gøre det nemmere at gennemføre FN-konventionen.

4.9 EØSU opfordrer de relevante interessenter, dvs. fagforeninger, arbejdsgivere, serviceudbydere, socialøkonomiske aktører og handicaporganisationer, til aktivt at involvere sig i gennemførelsen af handicapstrategien inden for rammerne af deres kompetencer og funktioner.

4.10 EØSU mener, at socialøkonomiske aktører indtager en nøglerolle med hensyn til at forbedre dårligere stillede menneskers livsbetingelser og muligheder for at få adgang til beskæftigelse, varer og tjenesteydelser.

4.11 EØSU opfordrer fagforeninger og arbejdsgivere til at medtage særlige handicapbestemmelser i overenskomstforhandlingerne for at fremme inklusive arbejdsmarkeder og gennemførelsen af handicapstrategien. Medlemsstaterne bør indføre specifikke finansieringsforanstaltninger til at understøtte forhandlingerne.

4.12 EØSU mener, at handicapstrategien bør fremme samarbejde mellem nationale handicaporganisationer og nationale økonomiske og sociale råd for at udbrede kendskabet til handicapstrategien endnu mere på nationalt plan.

4.13 EØSU opfordrer til, at behovene hos personer, der kræver intensiv støtte, og personer med psykosociale handicap medtænkes under alle områder, der er omfattet af handicapstrategien.

5. Revision af den europæiske handicapstrategi i 2015 og de nye rammer efter 2020

5.1 EØSU anbefaler en omhyggelig revision af handicapstrategien og en ambitiøs liste af aktioner efter 2015 for at bekæmpe forskelsbehandling og sikre ligebehandling i EU.

5.2 EØSU anbefaler en gennemgang af den eksisterende EU-lovgivning og en systematisk indarbejdning af FN-konventionens principper i ny EU-lovgivning og -politikker.

5.3 EØSU støtter en grundig gennemgang af handicapstrategien inden 2013 for at sikre, at den overholder bestemmelserne i FN-konventionen, og således at den bl.a. dækker områder som retten til livet og lighed for loven.

5.4 EØSU mener, at de vigtigste målsætninger i handicapstrategien er ligebehandling med hensyn til beskæftigelse, uddannelse, fri bevægelighed og inden for andre relevante områder af handicappedes liv.

5.5 EØSU understreger, at det skal høres, inden EU's rapport om gennemførelsen forelægges FN-udvalget om handicappedes rettigheder.

5.6 EØSU gør opmærksom på vigtigheden af ensartede data for udarbejdelsen af politikker og en fyldestgørende evaluering af handicapstrategien og anbefaler, at der udvikles særlige handicapindikatorer på EU-niveau.

Første forslag til den nye liste over aktioner efter 2015

5.7 EØSU agter at holde nøje øje med medlemsstaternes gennemførelse af den europæiske lov om tilgængelighed, så snart Kommissionens lovforslag er blevet vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet som bindende lov. EØSU efterlyser konkrete planer om at gøre alle EU-institutioner (infrastrukturer, ansættelsesprocedurer, møder, websider og information) tilgængelige for handicappede.

5.8 EØSU betoner vigtigheden af, at artiklerne om handicap i Kommissionens forslag til direktiv om ikke-forskelsbehandling ændres, så de overholder FN-konventionen, og opfordrer medlemsstaterne til konsekvent at vedtage entydig EU-lovgivning, der udvider beskyttelsen af handicappedes rettigheder til andre områder end beskæftigelse.

5.9 EØSU mener, at den nye liste over aktioner efter 2015 bør omfatte foranstaltninger specifikt rettet mod personer med psykosociale handicap, kvinder og piger, handicappede børn og ældre og personer med behov for intensiv støtte.

5.10 EØSU understreger, at handicappedes fulde ret til fri bevægelighed skal sikres. EØSU er tilhænger af, at der indføres et europæisk mobilitetskort baseret på gensidig anerkendelse mellem alle EU-lande af handicapbetingede naturalydelser. Kortet skal være et værktøj, der gør det muligt for handicappede at bevæge sig frit inden for EU på lige fod med andre EU-borgere. Efter modellen med parkeringskortet bør sigtet med mobilitetskortet tillige være at sikre adgang til forskellige ydelser leveret af mange offentlige og private institutioner, bl.a. adgang til offentlig transport, museer osv. EØSU forventer, at der vil blive fremlagt konkrete forslag til fjernelse af barriererne for overførsel af invaliditetsydelse og specifikke støtte-tjenester som offentlig hjælp og støtteteknologi.

5.11 EØSU foreslår, at der etableres et handicapobservatorium til at analysere situationen for handicappede i EU, udveksle god praksis og hjælpe med udarbejdelsen af politikker.

5.12 EØSU efterlyser en juridisk bindende europæisk kvalitetsramme for tjenester i nærmiljøet, som skal udvikles og realiseres i medlemsstaterne.

5.13 EØSU anbefaler, at det almindelige uddannelsessystem gøres inklusivt. Det foreslår tegnsprogsundervisning i grundskolen, og at der ansættes lærere med kendskab til blindskrift og andre relevante hjælpemidler til at støtte handicappede elever.

5.14 EØSU ser gerne, at der udvikles et fælles europæisk system for vurdering af handicap baseret på menneskerettighederne ⁽¹⁹⁾.

5.15 EØSU tilskynder til fremme af lighed for loven for handicappede. EU-domstolen og nationale domstole må være

tilgængelige og træffe alle relevante foranstaltninger for at bekæmpe forskelsbehandling.

5.16 EØSU minder om, at stemmeret er en umistelig menneskeret, der i medfør af FN-konventionen gælder for alle handicappede. Det gør alle berørte institutioner opmærksom på, at alder og statsborgerskab er de eneste kriterier, der kan afgøre, om en person er berettiget til at stemme og stille op til valg. EØSU afviser klart og tydeligt tanken om, at handicap kan begrunde en indskrænkning i stemmeretten eller retten til at stille op til valg, uanset om det sker på grundlag af en retsafgørelse eller på anden måde. EØSU henstiller til EU-institutionerne og medlemsstaterne, at de ophæver diskriminerende værgemålslove, således at alle handicappede får mulighed for at udøve deres politiske rettigheder på lige vilkår med andre. Det bemærker, at rimelige tilpasninger af stemmeafgivningsprocedurer samt valglokaler og -materiale er helt nødvendige for at garantere retten til at deltage i nationale og europæiske valg.

5.17 EØSU efterlyser dokumentation for, hvor godt de eksisterende politikinstrumenter virker med hensyn til at forbedre handicappedes situation. Det foreslår, at dette gøres ved at finansiere EU-projekter, -studier og -forskning.

Bruxelles, den 21. september 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁹⁾ Et fælles system for vurdering af handicap baseret på rettighederne i FN-konventionen i form af en revision af ICF (International Klassifikation af Funktionsevne og Funktionsnedsættelse).